

Nood aan innovatie en verandering van ons gedrag

“Welke impact hebben de Digital Humanities?”

Op DH2019 in juli spreekt onder andere Johanna Drucker. Zij vraagt zich af of we Digital Humanities op een sociaal rechtvaardige manier kunnen verduurzamen. Hoe complex is sustainability? Steven Claeysens



Johanna Drucker is boekkenner en hoogleraar aan UCLA. Ze is internationaal vermaard voor haar werk over de geschiedenis van grafisch design en visualisaties, typografie, experimentele poëzie en Digital Humanities. Ze droeg bij aan Digital Humanities (MIT Press, 2012) en publiceerde diverse monografieën. Recent verscheen Graphesis: Visual Forms of Knowledge Production (Harvard University Press, 2014). foto Drucker

Drucker, Breslauer Professor of Bibliographical Studies aan de University of California, Los Angeles (UCLA), gaat het tijdens haar keynote op Digital Humanities 2019 hebben over de toekomst van Digital Humanities (DH), onder de titel ‘The complexity of sustainability’. Ze stelt zichzelf, en haar publiek, daarbij grote vragen. “Is DH intellectueel levensvatbaar? Worden er werkelijk nieuwe ontdekkingen gedaan of beperkt het routinematig gebruik van tools en platforms wellicht onze verbeelding? Als DH institutioneel kan overleven, waar hoort het dan thuis en wat zijn de vereiste middelen? Zijn pedagogische initiatieven hernieuwbaar en welke vorm zouden ze moeten aannemen om kritische betrokkenheid te bevorderen in plaats van consumentengedrag te repliceren?” Terwijl Drucker deze vragen stelt, benoemt ze dat zulke kwesties leiden tot veel grotere, wereldomvattende vragen. “Welke impact hebben de digitale geesteswetenschappen op onze culturele systemen? Wat zijn de ecologische kosten? Wat is de politieke prijs? Daar waar een digitale infrastructuur een vanzelfsprekendheid is, worden exploitatie en misbruik van arbeid, maar ook schade aan de natuurlijke en sociale omgeving maar al te vaak genegeerd. Kunnen we dit complex van uitdagingen op een verantwoorde wijze behappen? Kunnen we Digital Humanities op een sociaal rechtvaardige manier verduurzamen?”

Zijn er leerzame voorbeelden om deze grote vragen samen te kunnen beantwoorden? Drucker noemt het UNESCO Science Report.

“Dit rapport committeert zich onomwonden aan duurzaamheid. Amerika, en met name de Verenigde Staten, zou veel kunnen leren van de Southern African Development Community, de European Energy Commission en Renewable Cities Australia. Het verschil tussen dit soort structurele programma’s en de dagelijkse realiteit in de Verenigde Staten is opmerkelijk. De retoriek van Amerikaans exceptionalisme en technologische vooruitgang staat nog steeds voorop, terwijl we te rade zouden moeten gaan bij onze collega’s over de hele wereld en veel actiever deel zouden moeten nemen.”

Het thema van de DH-conferentie is Complexities. Volgens de call for papers betekent dit ook ‘de volgende generatie betrekken, DH onderwijzen aan studenten – de mensen die met de complexiteit van de toekomst zullen moeten leven.’ Hebt u advies voor de volgende generatie

(Digital Humanities) wetenschappers?

“Het is echt belangrijk om te begrijpen dat elke keuze die we maken, deel uitmaakt van een mondiaal systeem van ecologische, sociale en politieke verantwoordelijkheid. Er is op wereldschaal nood aan innovatie en verandering van ons gedrag, en dat op zoveel terreinen, persoonlijk én professioneel. Heroverweeg onze omgang met energiebronnen, creëer wereldwijd eerlijke arbeidsomstandigheden, bouw de materiële technologische infrastructuur radicaal anders op en dring de patronen van consumentengedrag en absorptie die ons aan het scherm gekluisterd houden terug. De uitdagingen zijn nog nooit zo groot geweest. Dat zou meer dan voldoende inspiratie moeten geven.”

De call stelt ook dat ‘Complexities mensen willen inspireren’. Wie (of welk project) inspireerde u recentelijk als onderzoeker?

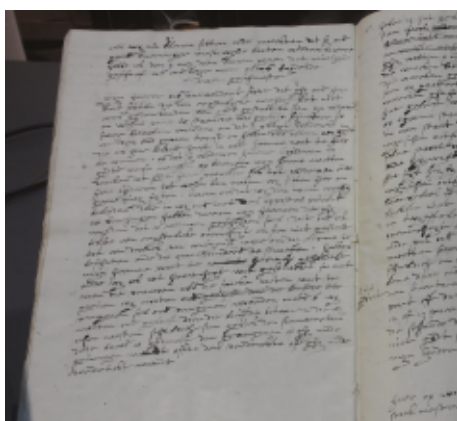
“Het werk van mijn collega’s Miriam Posner en Sarah Roberts vind ik inspirerend. Posner heeft onderzoek gedaan naar toevoerlijnen en interfaces die worden gebruikt door grote bedrijfssystemen en hoe ze de ecologische en de menselijke prijs bij grootschalige productie van goederen aan het zicht onttrekken. Roberts onderzoekt de arbeidsomstandigheden van werknemers die content modereren op sociale media. Ze kijkt daarbij ook naar de emotionele tol die deze mensen betalen. Allebei leggen ze hetzelfde bloot: iedere gebruiker van digitale systemen is medeplichtig aan de productieomstandigheden. Ook al houden we ze graag buiten beeld, alsof dat ons beschermt tegen de verantwoordelijkheid. Niet dus.”

Kom naar DH2019

Nieuwsgierig naar de lezing van Drucker en vele anderen? Kom ook naar de grootste internationale Digital Humanities-conferentie van dit jaar in TivoliVredenburg, Utrecht, van 9 tot 12 juli. Inschrijven kan tot 1 juli. dh2019.adho.org

Pamfletten bron letterkundig onderzoek

In het kader van haar onderzoek naar intra-auteur-variatie in de zeventiende eeuw (Language Dynamics in the Dutch Golden Age) bestudeerde promovenda vroegmoderne letterkunde Cora van de Poppe de rol van taalvariatie. Heidi Berkhout



Het egodocument van weduwe Van Wanray. foto Cora van de Poppe

“Mijn hypothese is dat taalkeuzes tot op zekere hoogte beïnvloed zijn door andere ‘verhaalen’. Rond 1622 schreef de remonstrantse weduwe Willemken van Wanray: Het verhaal van gennge my, Wyllemken van Wanray [...] is overcomme van de Magestrat [...]. In dezelfde periode verschenen in de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden ‘verhaalen’ pamfletten over conflicten tussen remonstranten en contraremonstranten. De door Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal (SVNT)

getranscribeerde pamfletten heb ik geanalyseerd in relatie tot Van Wanray’s egodocument, met oog voor met name narratieve structuur en variatie in werkwoordtijden. Wat

blijkt? De ‘verhaalen’ volgen een vaste opbouw en beschrijven gebeurtenissen met vaste werkwoorden, -tijden en andere talige eigenschappen. Er is sprake van nauwe verwendheid tussen de teksten.” Dit onderzoek kon plaatsvinden omdat vrijwilligers van de SVNT onder leiding van prof. dr. Nicoline van der Sijs en drs. Hans Beelen oud-Nederlandse teksten (15e-18e eeuw) transcriberen en beschikbaar en toegankelijk maken. De bevindingen van Van de Poppe zijn gepubliceerd in Vooyts, tijdschrift voor letteren. De pamfletten zijn beschikbaar via de Thematische collectie: Digitale tekstuitgaven, vervaardigd door de Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal in het online archiveringssysteem EASY.

DOI: 10.17026/dans-xxv-frex

KORT

7.000 brieven Johan de Witt online

Onlangs stelde het Huygens Instituut zeventienduizend brieven van Johan de Witt online beschikbaar. Het zijn de eerste brieven afkomstig uit een compleet archief van de diplomatieke correspondentie van de raadpensionaris, beheerd door het Nationaal Archief. De overige 28.000 brieven zullen de komende jaren aan deze online catalogus worden toegevoegd. Het betreft correspondentie uit de periode tussen 1649 en 1672 uit heel Europa. De brieven zijn vooral afkomstig van diplomaten en geschreven in het Nederlands, Frans, Engels en Latijn. Ze worden ontsloten in samenwerking met het Nationaal Archief, Oxford University en de Bodleian Library. (MJ) huygens.knaw.nl



Portret door Jan de Baen van Johan de Witt, raadpensionaris van Holland.

credits <http://hdl.handle.net/10934/RM0001.COLLECT.5869>

Europeana lanceert Newspapers

In mei vond de officiële lancering plaats van Europeana Newspapers. Deze collectie is de voortzetting van het gelijknamige EU-project waarin onder leiding van de Berlijnse Staatsbibliothek 18 Europese instellingen vier eeuwen aan kranten digitaal beschikbaar stelden. De nieuwe collectie omvat ruim 4 miljoen gedigitaliseerde kranten uit Europa. Bijna een kwart daarvan is full-text doorzoekbaar. Om de vindbaarheid van relevante informatie te vergroten, heeft Europeana een aantal functionaliteiten aan de collectieportal toegevoegd, waaronder de mogelijkheid om te zoeken op een datumbereik. Ook zijn de krantendata te downloaden via de API op Europeana Pro. (MH) newspapers.europeana.eu

Parthenos geeft richtlijn voor FAIR-RDM

De Parthenos Guidelines to FAIRify datamanagement and make data reusable geeft in twintig richtlijnen weer hoe data uit de geesteswetenschappen en de sociale wetenschappen meer FAIR gemaakt kunnen worden. PARTHENOS staat voor Pooling Activities, Resources and Tools for Heritage E-research Networking, Optimization and Synergies. Het project is interdisciplinair en verbindt bestaande Europese infrastructuren en diverse projecten om voor onderzoekers een meerwaarde te creëren op het gebied van taal, cultureel erfgoed, geschiedenis en archeologie. Later dit jaar verschijnt de gids ook in andere talen, zoals Italiaans, Duits en Grieks. (FvG) parthenos-project.eu